

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของบริษัทต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มธุรกิจหมวดเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารกับหมวดอุตสาหกรรม ในส่วนของการทบทวนแนวคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อของการศึกษา โดยทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม และประมวลผลงานด้านวิชาการ ประกอบด้วย บทความ เอกสาร วิชาการ ตำราต่างๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมงานที่ศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 4 หัวข้อโดยจะนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยง
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของ COSO
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยความเสี่ยง
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี

(แบบ 56-1)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยง

ความเสี่ยงทุกประเภทเกิดขึ้น โดยมีสาเหตุที่แตกต่างกันแล้วแต่การประเภทของธุรกิจ ซึ่งอาจเป็นเหตุที่เกิดจากภายในองค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร หรือเกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น คู่แข่งทางธุรกิจ สภาพเศรษฐกิจ สาเหตุของความเสี่ยงมีหลายลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารควรทำความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อเหตุของความเสี่ยงและผลต่อการดำเนินธุรกิจ รวมถึงเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับธุรกิจและความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้นเพียงใด และองค์กร ได้มีแนวทางในการปฏิบัติทางธุรกิจรวมทั้งมีการควบคุมความเสี่ยงอย่างไร และเหมาะสมกับธุรกิจขององค์กรหรือไม่ (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 5-6)

สำหรับการศึกษาในหัวข้อแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยงครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อย่อยในการศึกษาเป็น 2 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย 1. ความหมายของความเสี่ยง และ 2. ประเภทของความเสี่ยง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายของความเสี่ยง

ความเสี่ยง คือ ความเป็นไปได้อันที่จะเกิดความสูญเสี่ยง หรือความไม่แน่นอนที่ต้องเผชิญในการดำเนินธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือ โอกาสที่เอื้อให้เกิดความเสี่ยงหายอันเป็นผลมาจากสิ่งที่เป็นอันตราย หรือความเป็นไปได้อันที่ทำให้ความคาดหวังเชิงบวกถูกลบเลี่ยนไปซึ่งอาจก่อให้เกิดผลดีและผลเสี่ยงต่อธุรกิจ บางครั้งอาจก่อให้เกิดโอกาสแก่ธุรกิจ ความเสี่ยงอาจเป็นสิ่งที่ไม่ใช่สิ่งที่ดีเสมอไปและไม่ได้ก่อให้เกิดความเสี่ยงหายเพียงอย่างเดียว แต่อาจก่อให้เกิดผลดี ดังนั้นควรพิจารณาทั้งผลดีและผลเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น (สุภมาส หอมตระกูล, 2555, หน้า 6-7)

ความเสี่ยง (Risk) คือ การวัดความสามารถที่จะดำเนินการให้วัตถุประสงค์ของงานประสบความสำเร็จภายใต้การตัดสินใจ งบประมาณ กำหนดเวลา และข้อจำกัดด้านเทคนิคที่เผชิญอยู่ เช่น การจัดทำโครงการเป็นชุดของกิจกรรมที่จะดำเนินการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในอนาคตโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาดำเนินการให้ประสบความสำเร็จภายใต้กรอบเวลาอันจำกัด ซึ่งเป็นกำหนดการปฏิบัติการในอนาคตความเสี่ยงจึงอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาอันเนื่องมาจากความไม่แน่นอนและความจำกัดของทรัพยากร โครงการ ผู้บริหารโครงการจึงต้องจัดการความเสี่ยงของโครงการเพื่อให้อุปหยาของโครงการลดน้อยลงและสามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สารานุกรมเสรี วิกิพีเดีย, 2558)

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสี่ยงหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคตและมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติงาน การเงิน และการบริหาร ซึ่งอาจเป็นผลกระทบเชิงบวกด้วยก็ได้ โดยการวัดจากผลกระทบ (Impact) ที่ได้รับและโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) ของเหตุการณ์ (บริษัท อินเทอร์เน็ตเนชั่นเน็ลเอนจี้เนี่ยริง จำกัด (มหาชน), 2558 , หน้า 5)

ความเสี่ยงทางธุรกิจ คือ ขนาดของความไม่แน่นอน ทั้งการได้รับผลประโยชน์ที่มาจากธุรกิจที่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท ความเสี่ยงเป็นหัวใจของกิจการ เพราะเป็นการปฏิบัติในการแสวงหาโอกาสที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนสำหรับเจ้าของกิจการ (สายสุนีย์ อโนมาศ, 2554, หน้า 9)

2. ประเภทของความเสี่ยง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้จำแนกประเภทความเสี่ยงออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework) ฉบับเผยแพร่ทางเว็บไซต์, 2556, หน้า 5-6)

1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน และการนำแผนดังกล่าวไปปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสม นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในอันส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดกลยุทธ์ หรือการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานขององค์กร

2. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการ หรือกิจกรรมภายในองค์กร รวมทั้งความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลความรู้ต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกระบวนการทำงาน และการบรรลุวัตถุประสงค์หลักขององค์กรในภาพรวม

3. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) โดยอาจเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น การบริหารจัดการด้านสภาพคล่อง ด้านเครดิต ด้านเงินลงทุน หรือจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนหรือความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่ตกลงไว้ อันส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน รวมถึงส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

4. ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล (Compliance Risk) เช่น คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นต้น รวมทั้งความเสี่ยงที่เกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของกลุ่มตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเมื่อมีความเสี่ยงด้านนี้เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร โดยรวม

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของ COSO

การดำเนินงานในปัจจุบันขององค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงแทบทุกเวลา ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือปัจจัยภายใน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ และการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานขององค์กร โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการภายในองค์กร ประกอบกับคณะกรรมการและผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ พร้อมทั้งเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บริษัทบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในขณะเดียวกันก็เป็นการลดอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งในด้านการปฏิบัติงานและ

ความน่าเชื่อถือจากผู้มีส่วนได้เสียต่อองค์กร (นโยบายการบริหารความเสี่ยงองค์กร, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2557, หน้า 2)

สำหรับการศึกษาในหัวข้อแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของ COSO ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อย่อยในการศึกษาเป็น 2 หัวข้อย่อย ประกอบด้วย 1.กระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร และ 2.ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดกระบวนการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้ขั้นตอนและวิธีการในการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีระบบและดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร โดยมีขั้นตอนของกระบวนการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญ 8 ขั้นตอน ดังนี้ (กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework) ฉบับเผยแพร่ทางเว็บไซต์, 2556, หน้า 2-10)

1. สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)
3. การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)
4. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
5. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)
6. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
7. ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication)
8. การติดตาม (Monitoring)

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (Internal Environment)

สภาพแวดล้อมภายในองค์กรเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร การกำหนดกิจกรรม การบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร หมายถึง ปัจจัยต่างๆ เช่น จริยธรรม วิธีการทำงานของผู้บริหารและบุคลากร รูปแบบการจัดการของฝ่ายบริหารและวิธีการมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารต้องมีการกำหนดร่วมกันกับพนักงานในองค์กร ส่งผลให้มีพนักงานในองค์กรตระหนักและรับรู้เรื่องความเสี่ยง และการควบคุมแก่พนักงานทุกคนในองค์กร

การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting)

องค์กรควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดมีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้

โดยการบริหารจัดการให้อยู่ในกรอบของการบริหารความเสี่ยงของ Risk Appetite และ Risk Tolerance

การบ่งชี้เหตุการณ์ (Event Identification)

ในกระบวนการบ่งชี้เหตุการณ์ ควรต้องพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ การเงิน บุคลากร การปฏิบัติงาน กฎหมายภาษีอากร ระบบงาน สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น แหล่งความเสี่ยงทั้งจากสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกองค์กร สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร เป็นองค์ประกอบต่างๆ ที่อยู่ภายนอก องค์กรซึ่งมีอิทธิพลต่อวัตถุประสงค์/เป้าหมายขององค์กร ยกตัวอย่างเช่น

- วัฒนธรรม การเมือง กฎหมาย ข้อบังคับ การเงิน เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม

ในการแข่งขันทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

- ตัวขับเคลื่อนหลักและแนวโน้มที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร
- การยอมรับและคุณค่าของผู้มีส่วนได้เสียภายนอกองค์กร

สภาพแวดล้อมภายในองค์กร เป็นสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายในองค์กรและมีอิทธิพลต่อเป้าหมายขององค์กร ยกตัวอย่างเช่น

- จิตความสามารถขององค์กรในแง่ของทรัพยากรและความรู้ เช่น เงินทุน เวลา

บุคลากร กระบวนการ ระบบและเทคโนโลยี

- ระบบสารสนเทศ การ Flow ของข้อมูล และกระบวนการตัดสินใจทั้งที่เป็นทางการ

และไม่เป็นทางการ

- ผู้มีส่วนได้เสียภายในองค์กร
- นโยบาย วัตถุประสงค์และกลยุทธ์องค์กร
- การรับรู้ คุณค่าและวัฒนธรรมองค์กร
- มาตรฐานและแบบจำลองที่พัฒนาโดยองค์กร
- โครงสร้าง เช่น ระบบการจัดการ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

สำหรับการประเมินความเสี่ยงเป็นขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการต่อจากการระบุความเสี่ยง โดยการประเมินประกอบด้วย 2 กระบวนการหลัก ได้แก่

4.1 การวิเคราะห์ความเสี่ยง

จะพิจารณาสาเหตุและแหล่งที่มาของความเสี่ยง ผลกระทบที่ตามมาทั้งในทางบวก และทางลบ รวมทั้งโอกาสที่อาจเกิดขึ้นของผลกระทบที่อาจตามมาโดยจะต้องมีการระบุถึงปัจจัยที่มีผลต่อผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เหตุการณ์หรือสถานการณ์หนึ่งๆ อาจจะมีผลที่

ตามมาและกระทบต่อวัตถุประสงค์ /เป้าหมายหลายด้านนอกจากนั้นในการวิเคราะห์ควรพิจารณาถึงมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบัน รวมถึงประสิทธิผลของมาตรการดังกล่าวด้วย

4.2 การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงจะเปรียบเทียบระหว่างระดับของความเสี่ยงที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงเทียบกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) ในกรณีที่ระดับของความเสี่ยงไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ของเกณฑ์การยอมรับความเสี่ยง ความเสี่ยงดังกล่าวจะได้รับการจัดการทันที

การกำหนดเกณฑ์ความเสี่ยง

เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงควรสะท้อนถึงคุณค่า วัตถุประสงค์และทรัพยากรขององค์กร โดยเกณฑ์บางประเภทอาจพัฒนาได้จากข้อกำหนดทางกฎหมายหรือข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแลหรือหน่วยงานที่เป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งเกณฑ์ที่กำหนดต้องสอดคล้องกับนโยบายความเสี่ยงขององค์กรและมีการทบทวนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยที่นำมาพิจารณาเพื่อประกอบการกำหนดเกณฑ์ความเสี่ยง

- ลักษณะและประเภทของผลกระทบที่สามารถเกิดขึ้นและแนวทางในการประเมินผลกระทบ

- แนวทางในการระบุโอกาสในการเกิดขึ้น
- กรอบเวลาของโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- แนวทางในการกำหนดระดับความเสี่ยง
- ระดับของความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้
- ระดับของความเสี่ยงที่จะต้องจัดการ

การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response)

การกำหนดแผนจัดการความเสี่ยงจะมีการนำเสนอแผนจัดการความเสี่ยงที่จะดำเนินการต่อที่ประชุมคณะผู้บริหารเพื่อพิจารณา และขออนุมัติการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ดำเนินการ (ถ้ามี) โดยในการคัดเลือกแนวทางในการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมที่สุดจะคำนึงถึงความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite) กับต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่จะได้รับ รวมถึงข้อกฎหมายและข้อกำหนดอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม

ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ คือ ระดับความเสี่ยงที่คณะกรรมการกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยอมรับได้โดยยังคงให้องค์กรสามารถดำเนินธุรกิจและบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้

แนวทางในการจัดการความเสี่ยง

- การหลีกเลี่ยง (Avoid) เป็นการดำเนินการเพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมักใช้ในกรณีที่ความเสี่ยงมีความรุนแรงสูงไม่สามารถหาวิธีลด/จัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

- การร่วมจัดการ (Share) เป็นการร่วมหรือถ่ายโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังบุคคล/หน่วยงานภายนอกองค์กรให้ช่วยแบกรับภาระความเสี่ยงแทน เช่น การซื้อกรมธรรม์ประกันภัย

- การลด (Reduce) เป็นการจำกัดมาตรการจัดการเพื่อลดโอกาสการเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เช่น การเตรียมแผนฉุกเฉิน (Contingency plan)

- การยอมรับ (Accept) ความเสี่ยงที่เหลือในปัจจุบันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ เพื่อลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอีก มักใช้กับความเสี่ยงที่ต้นทุนของมาตรการจัดการสูงไม่คุ้มกับประโยชน์ที่ได้รับ

กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)

กิจกรรมการควบคุม คือ นโยบายและกระบวนการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กรเนื่องจากแต่ละองค์กรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเทคนิคการนำไปปฏิบัติเป็นของตนเองขององค์กร ดังนั้นกิจกรรมการควบคุมจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. การควบคุมเพื่อการป้องกัน (Preventive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงและข้อผิดพลาดตั้งแต่แรก

2. การควบคุมเพื่อให้ตรวจพบ (Detective Control) เป็นวิธีการควบคุม เพื่อให้ค้นพบข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การควบคุมโดยการชี้แนะ (Directive Control) เป็นวิธีการควบคุมที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

4. การควบคุมเพื่อการแก้ไข (Corrective Control) เป็นวิธีการควบคุมที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำอีกในอนาคต ทั้งนี้ในการดำเนินกิจกรรมการควบคุมควรต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในด้านค่าใช้จ่ายและต้นทุนกับผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยกิจกรรมการควบคุมควรมีองค์ประกอบดังนี้

- วิธีการดำเนินงาน (ขั้นตอน กระบวนการ)
- การกำหนดบุคลากรภายในองค์กรเพื่อรับผิดชอบการควบคุมนั้น ซึ่งควรมีความรับผิดชอบดังนี้

1. พิจารณาประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน
2. พิจารณาการปฏิบัติเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยง

- กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงาน

ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร (Information and Communication)

สารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งจากแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกองค์กรควรได้รับการบันทึกและสื่อสารไปยังบุคลากรในองค์กรอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบได้ รวมถึงเป็นการรายงานการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้ทุกคนในองค์กรได้รับทราบถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น

การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพยังครอบคลุมถึงการสื่อสารจากระดับบนลงล่าง ระดับล่างไปสู่บน และการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน

การบริหารความเสี่ยงควรใช้ทั้งข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลในอดีตจะแสดงแนวโน้มของเหตุการณ์และช่วยคาดการณ์การปฏิบัติงานในอนาคต ส่วนข้อมูลปัจจุบันมีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการพิจารณาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในกระบวนการ สายงาน หรือหน่วยงานซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมการควบคุมตามความจำเป็นเพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การติดตาม (Monitoring)

กระบวนการบริหารความเสี่ยงที่ดำเนินการภายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความจำเป็นต้องได้รับการสื่อสารถึงการประเมินความเสี่ยงและการควบคุม ความคืบหน้าในการบริหารความเสี่ยง การดูแลติดตามแนวโน้มของความเสี่ยงหลัก รวมถึงการเกิดเหตุการณ์ผิดปกติอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มั่นใจว่า

- เจ้าของความเสี่ยง (Risk Owner) มีการติดตามประเมินสถานการณ์ วิเคราะห์และบริหารความเสี่ยงที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของตนอย่างสม่ำเสมอและเหมาะสม

- ความเสี่ยงที่มีผลกระทบสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้รับการรายงานถึงความคืบหน้าในการบริหารความเสี่ยง และแนวโน้มของความเสี่ยงต่อผู้บริหารที่รับผิดชอบและคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

- ระบบการควบคุมภายในที่วางไว้มีความเพียงพอ เหมาะสม มีประสิทธิผล และมีการนำมาปฏิบัติใช้จริงเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไขการควบคุมภายในอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป

ฝ่ายบริหารความเสี่ยงจะประสานงานให้ฝ่ายจัดการที่รับผิดชอบความเสี่ยงรายงานสถานะความเสี่ยง รวมถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยงให้ที่ประชุมผู้บริหาร คณะอนุกรรมการบริหารความเสี่ยง คณะอนุกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ฯ เพื่อทราบ/พิจารณาต่อไป

ฝ่ายจัดการควรวินิจฉัย/ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ต้องมีการทบทวนการจัดการความเสี่ยงและการจัดลำดับความสำคัญ รวมถึงอาจนำไปใช้ในการทบทวนกรอบการบริหารความเสี่ยงโดยรวม

2. ปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยง

การที่องค์กรจะได้รับประโยชน์จากการบริหารความเสี่ยงนั้น ผู้บริหารจะต้องสร้างกระบวนการในการทำงานเพื่อสนับสนุนให้เกิดการประเมินการจัดการ และการรายงานความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง โดยถือเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงานปกติของแต่ละองค์กร โดยมีปัจจัยที่สำคัญเพื่อช่วยให้การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรประสบความสำเร็จ 8 ปัจจัย ดังนี้ (ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส, 2547, หน้า 15-17)

ปัจจัยที่ 1 : การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง

การปฏิบัติตามกรอบการบริหารความเสี่ยงขององค์กรจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับเจตนาธรรมณ์ การสนับสนุน การมีส่วนร่วม และความเป็นผู้นำของผู้บริหารระดับสูงในองค์กร คณะกรรมการและผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และสนับสนุนให้ทุกคนในองค์กรเข้าใจความสำคัญในคุณค่าของการบริหารความเสี่ยง มิฉะนั้นแล้วการบริหารความเสี่ยงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ การบริหารความเสี่ยงต้องเริ่มต้นจากการที่กรรมการผู้จัดการ หรือผู้นำระดับสูงขององค์กรต้องการให้ระบบเกิดขึ้น โดยกำหนดนโยบายให้มีการปฏิบัติ รวมถึงการกำหนดให้ผู้บริหารต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงในการตัดสินใจ

ปัจจัยที่ 2 : การใช้คำให้เกิดความเข้าใจแบบเดียวกัน

การใช้คำนิยามเกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงแบบเดียวกัน จะทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เพื่อใช้ในการบ่งชี้และการประเมินความเสี่ยง และการกำหนดวิธีการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม องค์กรที่ได้มีการจัดทำกรอบและนโยบายการบริหารความเสี่ยงที่มีคำอธิบายองค์ประกอบในกรอบการบริหารความเสี่ยงอย่างชัดเจน

จะทำให้ผู้บริหารและพนักงานในองค์กรใช้ในแนวทางเดียวกันและมีจุดหมายร่วมกันในการบริหารความเสี่ยงองค์กร

ปัจจัยที่ 3 : การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

องค์กรที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง คือ องค์กรที่สามารถนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงมาปฏิบัติให้ทั่วถึงครอบคลุมการบริหารงานทั่วทั้งองค์กรและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ปัจจัยที่ 4 : กระบวนการในการบริหารการเปลี่ยนแปลง

การนำกระบวนการบริหารความเสี่ยงและระบบการบริหารแบบใหม่มาใช้ องค์กรจำเป็นต้องมีการบริหารการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาการบริหารความเสี่ยงต้องมีการชี้แจงให้ผู้บริหารทุกระดับและพนักงานทุกคนรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาและผลที่องค์กรแต่ละบุคคลจะได้รับผลจากการเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยที่ 5 : การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้มั่นใจได้ว่า

5.1 ผู้บริหารได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงถูกต้องทันเวลา

5.2 ผู้บริหารสามารถจัดการกับความเสี่ยงตามลำดับความสำคัญหรือตามความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่หรือตามการเปลี่ยนแปลง

5.3 มีการติดตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารองค์กรและจัดการความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรมีโอกาสในการบรรลุวัตถุประสงค์

การสื่อสารเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงและวิธีการปฏิบัติมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการสื่อสารจะเน้นให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์องค์กร การชี้แจงทำความเข้าใจต่อพนักงานถึงความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลต่อกระบวนการบริหารความเสี่ยง จะช่วยให้เกิดการยอมรับในกระบวนการและนำมาซึ่งความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารความเสี่ยง การสนับสนุนทั้งทางวาจาและในทางปฏิบัติจากผู้บริหาร

ปัจจัยที่ 6 : การวัดผลการบริหารความเสี่ยง

การวัดผลการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย 2 รูปแบบ ดังนี้

6.1 การวัดความเสี่ยงในรูปแบบผลกระทบและโอกาสที่อาจเกิดขึ้น การบริหารความเสี่ยงที่ประสบความสำเร็จจะช่วยให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

6.2 การวัดความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยงโดยอาศัยดัชนีวัดผลการดำเนินงาน โดยอาจกำหนดเป็นระดับองค์กร หน่วยงาน หรือแต่ละบุคคล การนำดัชนีวัดผลการดำเนินงานอาจปฏิบัติร่วมกับกระบวนการด้านทรัพยากรบุคคล

ปัจจัยที่ 7 : การฝึกอบรมและกลไกด้านทรัพยากรบุคคล

ผู้บริหาร กรรมการ และพนักงานทุกคนในองค์กรควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจกรอบการบริหารความเสี่ยง และความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในการจัดการความเสี่ยง และการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง การฝึกอบรมควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

7.1 ความแตกต่างกันของระดับความรับผิดชอบในการบริหารความเสี่ยง

7.2 ความรู้ที่เกี่ยวกับความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงที่มีในองค์กร

พนักงานใหม่ทุกคนควรได้รับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความเข้าใจในความรับผิดชอบต่อความเสี่ยงและกระบวนการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

ระบบการประเมินผลการดำเนินงานถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล โดยความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงกำหนดรวมในงานที่แต่ละบุคคลรับผิดชอบและในคำอธิบายลักษณะงาน (Job Description) การประเมินผลงานที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง หลักการที่ควรได้รับการประเมินมีดังนี้ ความรับผิดชอบและการสนับสนุนกระบวนการบริหารความเสี่ยงและกรอบการบริหารความเสี่ยงที่แต่ละบุคคลมีต่อองค์กร และการวัดระดับของความเสี่ยงที่บุคคลนั้นเป็นผู้รับผิดชอบและได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ 8 : การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง

ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง คือ การกำหนดวิธีการที่เหมาะสมในการติดตามการบริหารความเสี่ยง การติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงควรพิจารณา ดังนี้

8.1 การรายงานและการสอบทานขึ้นตอนตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง

8.2 ความชัดเจนและความสม่ำเสมอของการมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นของผู้บริหาร

8.3 บทบาทผู้นำในการสนับสนุนและติดตามการบริหารความเสี่ยง

8.4 การประยุกต์ใช้เกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง

อังคณา แก้วประภา (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการรายงานความเสี่ยง ซึ่งพิจารณาจากปริมาณการรายงานความเสี่ยงและความสมบูรณ์ของเนื้อหา โดยพิจารณาจากกรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM กับขนาดและประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET 100 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงอยู่ในระดับที่น้อยมาก กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีคุณภาพการรายงานความเสี่ยงสูงสุดและกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีคุณภาพการรายงานความเสี่ยงต่ำสุด ในด้านปริมาณมีการรายงาน

ความเสี่ยงจริงต่ำกว่าค่าประมาณการและด้านความสมบูรณ์ของเนื้อหา พบว่ามีการรายงาน การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนว COSO-ERM อยู่ในระดับที่น้อยมากและพบ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการรายงานความเสี่ยงกับขนาดของบริษัทซึ่งแทนด้วยมูลค่าสินทรัพย์ รวม และมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพของการรายงานความเสี่ยงกับประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

ศุภมาส หอมตระกูล (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการเปิดเผยการบริหาร ความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO กับขนาด ของบริษัทและผลการดำเนินงาน และการเปิดเผยรายการจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม โดย ข้อมูลที่ศึกษารวบรวมจากรายงานประจำปีในกลุ่ม SET 100 ผลการวิจัยพบว่า “บริษัทที่มีการเปิดเผย การบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO อยู่ในระดับน้อย โดยองค์ประกอบของ กรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงที่มีการเปิดเผยในระดับดีมีเพียงกิจกรรมการควบคุมและ สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่ระดับพอใช้ ส่วนการกำหนดวัตถุประสงค์ การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองต่อความเสี่ยง สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามผล มีการเปิดเผยในระดับน้อยถึงน้อยมาก โดยการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง การเปิดเผยการบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO กับขนาดของบริษัทที่พิจารณาจาก มูลค่าสินทรัพย์รวม และรายได้จากการขายมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น บริษัทที่มี ขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยที่ดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก และพบว่าอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะมี ระดับการเปิดเผยที่แตกต่างกัน โดยในภาพรวมอุตสาหกรรมบริหารและอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีการเปิดเผยในระดับน้อยมาก”

จากกระบวนการบริหารความเสี่ยงและผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ทุกบริษัทไม่ว่าจะเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจดทะเบียน รวมถึงกิจการอื่นๆ มีการพิจารณาแนวทางและกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและ มีการประเมินความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยต้องมีการควบคุมความเสี่ยงเพื่อป้องกัน ไม่ให้ความเสี่ยงมีระดับที่สูงขึ้น และป้องกันไม่ให้ความเสียหายเกิดขึ้น รวมทั้งเสริมสร้างให้บริษัท ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยความเสี่ยง

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของบริษัทในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ภายใต้หัวข้อ “ปัจจัยความเสี่ยง” ซึ่งแบบแสดงรายการข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การดำเนินงานหรือฐานะทางการเงินของบริษัทไม่เป็นไปตามที่ควรเป็นในสภาวะการณ์ปกติหรือทำให้ผู้ลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดไว้ ข้อมูลดังกล่าวจะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถวิเคราะห์ความเสี่ยงได้อย่างถูกต้อง และเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลจะต้องถูกต้อง ครบถ้วน และชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), ออนไลน์, 2559)

สำหรับการศึกษาในหัวข้อแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยความเสี่ยงครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหัวข้อแนวทางการเปิดเผยความเสี่ยง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สุภมาส หอมตระกูล, 2555, หน้า 35-36)

แนวทางการในการเปิดเผยความเสี่ยง

ตามมาตรา 56 และมาตรา 199 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งประกาศของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทที่ออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนต้องนำส่งรายงานทางการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ตามที่กำหนดให้บริษัทต้องทำการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) หัวข้อ “ปัจจัยความเสี่ยง” เป็นหัวข้อที่ต้องทำการเปิดเผยในรูปแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ซึ่งกำหนดให้บริษัทระบุปัจจัยที่เห็นว่าอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อการลงทุนของผู้มีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ โดยความเสี่ยงดังกล่าวอาจทำให้ผู้มีส่วนได้เสียสูญเสียเงินทั้งจำนวน หรือบางส่วนและให้ระบุเฉพาะความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อผู้ออกหลักทรัพย์ ไม่ใช่ความเสี่ยงสำหรับการประกอบธุรกิจทั่วไป ทั้งนี้ให้อธิบายถึงลักษณะความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในกรณีที่สามารถระบุเป็นตัวเลขได้ให้ระบุแนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยง นอกจากนี้บริษัทต้องมีมาตรการรองรับไว้เป็นการเฉพาะและมาตรการดังกล่าวสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญ แนวทางการจัดทำเกี่ยวกับการเปิดเผยความเสี่ยง มีแนวทางในการจัดทำดังนี้

1. ควรเปิดเผยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากทุกปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อผลตอบแทนจากการลงทุนของผู้มีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นความเสี่ยงจากการดำเนิน

ธุรกิจทั่วไป เช่น ความไม่แน่นอนทางการเมือง หรือภาวะเศรษฐกิจที่อาจกระทบต่อการดำเนินงานของทุกธุรกิจ แต่ควรเปิดเผยความเสี่ยงที่กระทบต่อธุรกิจนั้น ตัวอย่างความเสี่ยงที่ควรเปิดเผย คือ ความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการผลิต ความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการ ความเสี่ยงด้านการเงินและความเสี่ยงเกี่ยวกับการเสนอขายหลักทรัพย์ เป็นต้น

2. ในการจัดทำควรเรียงลำดับความเสี่ยงจากปัจจัยที่มีนัยสำคัญมาก่อน โดยพิจารณาจากความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดกับบริษัทและโอกาสที่จะเกิดขึ้น

สายสุนีย์ อโนมาศ (2554) ได้ทำการศึกษา เรื่องการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า “บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตมากที่สุด รองลงมาเป็นความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีและการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตน้อยที่สุด โดยกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมากที่สุด ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงน้อยที่สุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงรวม แต่สภาพคล่องของบริษัท อายุการดำเนินงานและประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในเชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงรวม ส่วนประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในภาพรวม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน”

พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า “ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยง ประกอบด้วย อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม รายได้รวมกำไรสุทธิ และขนาดของบริษัทในทางตรงกันข้ามผลการวิจัยพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างกำไรต่อหุ้นและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์กับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง ในขณะที่ระดับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงพบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมโดยกลุ่มธุรกิจการเงินและกลุ่มเทคโนโลยีมีคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่น”

ธนเกียรติ พรพิพัฒน์พงศ์ (2549) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีคุณภาพในการเปิดเผยความเสี่ยงที่ดีกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก อายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง ซึ่งบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานน้อยจะมีคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงดีกว่าบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานมาก เนื่องจากเป็นบริษัทที่เข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ใหม่ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพเพื่อเป็นการระดมทุนในดำเนินงานระยะแรก

ณัฐวรรณ ศิริชานันท์ (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับกลาง ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ของการเปิดเผยความเสี่ยงในระดับสูง การทดสอบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร หมวดกระดาษและวัสดุการพิมพ์ หมวดอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์และหมวดยานยนต์ของกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม บริษัทในหมวดอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม

โชติธัญญ์ หิตะพงศ์ (2549) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลใน “บทรายงานและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร” ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทประกอบด้วย โครงสร้างการเป็นเจ้าของ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น สภาพคล่องของบริษัท อายุการดำเนินงาน สัดส่วนกรรมการอิสระและการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ในขณะที่โครงสร้างการเป็นเจ้าของและอายุการดำเนินงาน บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กและมีระดับการเปิดเผยข้อมูลระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน

ชลินธร ฐัจจำ (2553) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET-100 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัท และสัดส่วนของคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัท มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยการรายงาน

ความรับผิดชอบต่อสังคม แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับการรวมหรือการแยกตำแหน่งระหว่างคณะกรรมการบริหาร กรรมการผู้จัดการกับประธานคณะกรรมการ

ชาริณี จวงมุกิตา (2550) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้บริหาร คณะกรรมการอิสระและการแยกหรือการรวมตำแหน่งระหว่างประธานคณะกรรมการกับกรรมการผู้จัดการ มีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในขณะที่ขนาดของคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับการกำกับดูแลกิจการที่ดี

Eng and Mak (2003) ได้ทำการศึกษา เรื่อง โครงสร้างความเป็นเจ้าของและองค์ประกอบของคณะกรรมการกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสิงคโปร์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า “โครงสร้างการถือหุ้นของผู้บริหารและผู้บริหารที่มีตำแหน่งของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ เนื่องมาจากสัดส่วนการเพิ่มขึ้นของคณะกรรมการจากภายนอก ส่งผลให้คณะกรรมการบริหารมีอิสระในการปฏิบัติงานมากขึ้น และยังสามารถทำการตรวจสอบการทำงานของกรรมการผู้จัดการรวมถึงการมีส่วนเข้าไปดูแลการเปิดเผยข้อมูลโดยตรง ในขณะที่ขนาดของบริษัทและสัดส่วนการถือหุ้นของรัฐบาลมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ โดยบริษัทที่มีขนาดใหญ่ มักจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าและบริษัทที่มีสัดส่วนโครงสร้างการถือหุ้น โดยรัฐบาลมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลที่มากขึ้น”

Beretta and Bozzolan (2004) ได้ทำการศึกษา เรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับกรอบแนวคิดสำหรับการวิเคราะห์คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอิตาลี โดยทำการศึกษาการวิเคราะห์เนื้อหาและการแจกแจงนโยบายซึ่งใช้โมเดล OLS จำแนกความเสี่ยงออกเป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการดำเนินงานและความเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อม ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มีระดับการเปิดเผยความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือโครงสร้างทางการเงิน และกระบวนการทางธุรกิจ ภาวะอุตสาหกรรมและการบริหารจัดการมีระดับการเปิดเผยความเสี่ยงในระดับน้อยสุด นอกจากนี้ยังพบว่าขนาดบริษัทและประเภทอุตสาหกรรมไม่พบความสัมพันธ์กับคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง

Camfferman and Cooke (2002) ได้ทำการศึกษาการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศสหราชอาณาจักรและประเทศเนเธอร์แลนด์ ผลการศึกษาพบว่า “การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนทั้งสองประเทศมีความใกล้เคียงกัน ส่วนที่

แตกต่างกันคือ มาตรฐานการบัญชี กฎหมาย การยอมรับและการปฏิบัติตามข้อบังคับ กล่าวคือ หน่วยงานที่มีกำกับดูแลบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศเนเธอร์แลนด์มีความเข้มงวดน้อยกว่าใน สหราชอาณาจักร คุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูล ความเสี่ยง คือ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร และประเภทผู้สอบ บัญชี ในขณะที่สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม นอกจากนี้ยังพบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง และมีเพียงการเปิดเผย ข้อมูลที่มีความแตกต่างกัน 2 ประเภท คือ การตีราคาใหม่กับภาษีเงินได้รูดดับบัญชี”

Alsaed (2006) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลจากบริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยยกเว้นกลุ่มเงินทุนและสถาบันการเงิน จากรายงานทางการเงิน โดยการวัดระดับการเปิดเผยตามความสมัครใจ พิจารณาจากคุณลักษณะ ของบริษัทในด้านขนาดของบริษัท อัตราส่วนหนี้สิน อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ความสามารถในการ ทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท อายุการดำเนินงาน การกระจายการถือหุ้น ประเภทผู้สอบ บัญชีและประเภทอุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

Ahmed and Courtis (1999) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท กับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจในรายงานประจำปีด้วยสถิติพรรณนา และทดสอบ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท พบว่า ขนาด รูปแบบการเป็นบริษัท จดทะเบียน และสภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมี นัยสำคัญ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไร และประเภทผู้สอบบัญชี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวทางและผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง เป็นการเปิดเผยภาคบังคับที่บริษัทจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย แต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือเนื้อหาที่ชัดเจน ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วนเพื่อเป็นประโยชน์แก่ ผู้ใช้ข้อมูล ผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการพิจารณาถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นด้วย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยคณะกรรมการกำกับตลาดทุนกำหนดให้บริษัทไทยที่มีหุ้นเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเรียกสั้นๆ ว่าบริษัทจดทะเบียน (Listed Company) เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานภายใน 3 เดือนนับแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจ ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ และส่วนที่ 3 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.), ออนไลน์, 2559)

ส่วนที่ 1 การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ
2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ
3. ปัจจัยความเสี่ยง
4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ
5. ข้อพิพาททางกฎหมาย
6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

ส่วนที่ 2 การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น
8. โครงสร้างการจัดการ
10. การกำกับดูแลกิจการ
11. ความรับผิดชอบต่อสังคม
11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง
12. รายการระหว่างกัน

ส่วนที่ 3 ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ
14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

เอกสารแนบ

เอกสารแนบ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการ ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจควบคุม และ

เลขานุการบริษัท

เอกสารแนบ 2 รายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อย

เอกสารแนบ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับหัวหน้างานตรวจสอบภายใน และหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance)

เอกสารแนบ 4 รายละเอียดเกี่ยวกับรายการประเมินราคาทรัพย์สิน

ส่วนที่ 1

การประกอบธุรกิจ

1. นโยบายและภาพรวมการประกอบธุรกิจ

อธิบายภาพรวมที่มาและลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท หรือกลุ่มบริษัท ซึ่งประกอบด้วยบริษัท บริษัทย่อย และบริษัทร่วมที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันหรือกำลังจะดำเนินงานแล้วแต่กรณี โดยให้อธิบายในประเด็นดังต่อไปนี้ด้วย

1.1 วิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ในการดำเนินงานของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทในภาพรวม ตามที่คณะกรรมการบริษัทกำหนด (ถ้ามี) โดยอธิบายเท่าที่บริษัทเห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจ และใช้เป็นแนวทางในการติดตามทิศทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทในอนาคตต่อไป

1.2 การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญ อธิบายการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่สำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอำนาจในการควบคุมบริษัท และลักษณะการประกอบธุรกิจในปีที่ผ่านามาโดยสังเขป ทั้งนี้ หากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการถือหุ้น การจัดการ หรือการประกอบธุรกิจ อย่างมีนัยสำคัญ หรือมีเหตุการณ์สำคัญอื่น (เช่น การควบรวมกิจการ) ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวด้วย

1.3 โครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท ในกรณีที่บริษัทมีบริษัทย่อยหรือบริษัทร่วมให้แสดงข้อมูลต่อไปนี้

- อธิบายนโยบายการแบ่งการดำเนินงานของบริษัทในกลุ่ม
- แสดงข้อมูลแผนภาพโครงสร้างการถือหุ้นของกลุ่มบริษัท โดยให้ระบุสัดส่วนการถือหุ้น และสัดส่วนของสิทธิออกเสียง (ในกรณีที่แตกต่างจากสัดส่วนการถือหุ้น) ไว้ด้วย และในกรณีที่การถือหุ้นในบริษัทย่อยเป็นการตกลงร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจอื่น ให้ระบุชื่อและสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ร่วมทุนนั้นด้วย (หากมีบริษัทย่อย หรือบริษัทร่วมจำนวนมาก อาจจัดรวมกันเป็นกลุ่มธุรกิจก็ได้)

- กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุขนาดของบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และขนาดของบริษัทอื่น โดยเปรียบเทียบ

กับขนาดของบริษัท ตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ หากสัดส่วนดังกล่าวไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้ระบุนโยบายและแนวทางแก้ไขเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ด้วย

1.4 ความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่

ในกรณีที่บริษัทหรือกลุ่มบริษัทเป็นบริษัทในเครือ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ และโดยสภาพการดำเนินธุรกิจหลักของบริษัทอาจต้องสัมพันธ์ ฟังฟัง หรือแข่งขันกับธุรกิจอื่นในกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่อย่างมีนัยสำคัญ บริษัทควรอธิบายโครงสร้างหรือสถานภาพนั้น รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจระหว่างกัน โดยควรแสดงแผนภาพโครงสร้างธุรกิจโดยรวมของผู้ถือหุ้นใหญ่เท่าที่ทำได้ด้วย พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลและโอกาสหรือความจำเป็นที่ต้องมีการฟังฟังหรือสนับสนุนระหว่างกัน รวมทั้งความสำคัญเชิงกลยุทธ์ (positioning) ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัทต่อกลุ่มธุรกิจของผู้ถือหุ้นใหญ่ กรณีที่โครงสร้างธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทในกลุ่มมีการแข่งขันกันอย่างมีนัยสำคัญ ควรอธิบายให้ชัดเจนด้วยว่า บริษัทมีกลไกการรักษาสิทธิของผู้ถือหุ้นให้ได้รับ ความเป็นธรรมหรือการบริหารจัดการบริษัทจะเป็นไปเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของกิจการและผู้ถือหุ้น โดยรวมอย่างไร เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจภาพรวมการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท

2. ลักษณะการประกอบธุรกิจ

ในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย หรือ 1 กลุ่ม ให้ระบุสัดส่วนรายได้จากแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ โดยอย่างน้อยให้แสดงสัดส่วนรายได้ของสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีมูลค่าเกินกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวมตามงบกำไรขาดทุนรวมของปีบัญชีล่าสุด ตามตาราง ดังนี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่หมายเหตุประกอบงบการเงินของบริษัทได้แสดงผลการดำเนินงานของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ไว้ครบถ้วน ตามมาตรฐานการบัญชีว่าด้วยการเสนอข้อมูลทางการเงินจำแนกตามส่วนงานแล้ว อาจอธิบายโครงสร้างรายได้เฉพาะปีล่าสุดก็ได้ (เช่น บริษัทมีรายได้จากการประกอบธุรกิจ A ร้อยละ 65 และธุรกิจ B ร้อยละ 35 พร้อมทั้งอธิบายอ้างอิงถึงหมายเหตุประกอบงบการเงินที่เกี่ยวข้อง) ให้อธิบายข้อมูลดังต่อไปนี้แยกตามแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

2.1 ลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการ

อธิบายลักษณะผลิตภัณฑ์หรือบริการเพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจลักษณะธุรกิจของบริษัทในปีที่ผ่านมา รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสหรือข้อจำกัดการประกอบธุรกิจ เช่น การได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ สัมปทาน หรือการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น พร้อมทั้งอธิบายลักษณะสิทธิประโยชน์ที่ได้รับด้วย

กรณีบริษัทหรือบริษัทย่อยประกอบธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ให้อธิบายลักษณะโครงการที่มีนัยสำคัญที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันในแต่ละโครงการ เช่น ชื่อและที่ตั้ง

โครงการ ประเภทโครงการ กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จำนวนหน่วย พื้นที่ขาย/เช่า มูลค่าโครงการ
ความคืบหน้าการขาย ความคืบหน้าการพัฒนาโครงการ

2.2 การตลาดและการแข่งขัน

1. อธิบายนโยบายการตลาดของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่สำคัญในปีที่ผ่านมา ซึ่งอาจอธิบายในเชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่งในภาพรวม โดยไม่จำเป็นต้องเป็นข้อมูลเชิงตัวเลข ลักษณะลูกค้ากลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย หากมีการส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ให้ระบุสัดส่วนการจำหน่ายในประเทศต่อการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ชื่อประเทศหรือกลุ่มประเทศที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วย

2. อธิบายสภาพการแข่งขันภายในอุตสาหกรรมในปีที่ผ่านมา และแนวโน้มภาวะอุตสาหกรรมและสภาพการแข่งขันในอนาคต เช่น จำนวนคู่แข่งโดยประมาณ ขนาดของบริษัทเมื่อเทียบกับคู่แข่ง สถานภาพและศักยภาพในการแข่งขันของบริษัท ชื่อคู่แข่ง (โดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเปิดเผย เว้นแต่ในกรณีที่มีคู่แข่งเพียงรายเดียว หรือน้อยรายที่เป็นผู้นำตลาด) เป็นต้น

2.3 การจัดหาผลิตภัณฑ์หรือบริการ

1. อธิบายลักษณะการจัดให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในปีที่ผ่านมา เช่น การผลิต (จำนวนโรงงาน กำลังการผลิตรวม) การจัดหาวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์เพื่อจำหน่าย จำนวนผู้จำหน่ายวัตถุดิบ รวมทั้งสัดส่วนการซื้อวัตถุดิบในประเทศและต่างประเทศ (ในกรณีเป็นสถาบันการเงิน ให้อธิบายในเรื่องแหล่งที่มาของเงินทุน และการให้กู้ยืม)

2. หากกระบวนการผลิตหรือการกำจัดวัตถุดิบเหลือใช้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้อธิบายการดำเนินการของบริษัทเพื่อลดผลกระทบในเรื่องดังกล่าว และระบุว่าผลการปฏิบัติจริงในระยะ 3 ปีที่ผ่านมาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ หากมีข้อพิพาทหรือถูกฟ้องร้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้ระบุด้วย พร้อมทั้งอธิบายแนวทางการแก้ไขข้อพิพาทดังกล่าว

2.4 งานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ (เฉพาะกรณีที่การประกอบธุรกิจมีลักษณะเป็นโครงการหรือชิ้นงาน ซึ่งแต่ละโครงการหรือชิ้นงานมีมูลค่าสูง และใช้เวลานานในการส่งมอบงาน เช่น ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจต่อเรือ เป็นต้น) แสดงมูลค่างานที่ยังไม่ได้ส่งมอบ ณ วันหลังสุดที่เป็นไปได้ หากเป็นโครงการที่มีมูลค่าตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของรายได้รวมตามงบการเงินรวมของปีบัญชีล่าสุด ให้ระบุเป็นรายชิ้นที่คาดว่าจะส่งมอบในแต่ละช่วงเวลา

หมายเหตุ ในเรื่องการระบุชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่าย (supplier) ที่มีสัดส่วนเกินกว่าร้อยละ 30 ของรายได้รวมในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเดิมกำหนดให้เป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยนั้น ตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีไม่บังคับให้ต้องระบุชื่อ แต่หากบริษัทมีการพึงพิงลูกค้าหรือผู้จัด

จำหน่ายรายได้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการอยู่รอดของบริษัท ก็ให้เปิดเผยเป็นปัจจัยความเสี่ยง โดยหากมีสัดส่วนเกินร้อยละ 30 ของรายได้รวมหรือยอดซื้อรวมตามแต่กรณี ตามงบการเงินรวม ก็ให้ระบุจำนวนราย ลักษณะความสัมพันธ์และประเภทของสินค้าที่ซื้อขาย อย่างไรก็ตาม หากบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับชื่อลูกค้าหรือผู้จัดจำหน่ายให้แก่บุคคลอื่น เช่น ผู้ลงทุนหรือนักวิเคราะห์ ด้านหลักทรัพย์หรือการลงทุน ก็ให้ระบุชื่อดังกล่าวไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย เพื่อให้ผู้ลงทุนมีข้อมูลเท่าเทียมกันด้วย

3. ปัจจัยความเสี่ยง

ระบุปัจจัยที่บริษัทเห็นว่า เป็นความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ ซึ่งรวมถึง

- ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท ให้ระบุและอธิบายปัจจัยที่ฝ่ายจัดการเห็นว่า อาจทำให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ การดำเนินงานฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน หรือความดำรงอยู่ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท

- ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหลักทรัพย์ ระบุและอธิบายความเสี่ยงที่อาจทำให้ผู้ถือหลักทรัพย์ไม่ได้รับผลตอบแทนหรือสิทธิที่ควรจะได้รับหรือสูญเสียเงินลงทุนทั้งจำนวนหรือบางส่วน ในการเปิดเผยปัจจัยความเสี่ยงข้างต้น ระบุเฉพาะปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อบริษัท กลุ่มบริษัท หรือผู้ถือหลักทรัพย์โดยตรง ไม่ใช่ความเสี่ยงสำหรับการประกอบธุรกิจหรือการลงทุนทั่วไป โดยให้อธิบายถึงลักษณะความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุของความเสี่ยง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (ถ้าประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ให้ระบุด้วย) แนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยงดังกล่าว นอกจากนี้ หากบริษัทมีมาตรการรองรับไว้เป็นการเฉพาะและสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญแล้ว บริษัทอาจอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

4. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

4.1 อธิบายลักษณะสำคัญของทรัพย์สินถาวรหลักที่บริษัทและบริษัทย่อยใช้ในการประกอบธุรกิจไม่ว่าจะมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้นหรือไม่ (เช่น ที่ดิน อาคาร โรงงาน เครื่องจักร โดยอาจแสดงยอดรวมของทรัพย์สินประเภทเดียวกันไว้ด้วยกัน โดยไม่ต้องแยกแสดงเป็นเครื่องจักรแต่ละเครื่อง และไม่จำเป็นต้องแยกแสดงเป็นรายบริษัท) ลักษณะกรรมสิทธิ์ และหากมีการทำสัญญาเช่าทรัพย์สินระยะยาว ให้สรุปสาระสำคัญของสัญญาด้วย (เฉพาะในเรื่องระยะเวลาเช่าที่เหลือ และหน้าที่หรือภาระผูกพันของบริษัทตามสัญญานั้น (ถ้ามี)) ทั้งนี้ หากมีการใช้ทรัพย์สินใดเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงิน ให้ระบุวงเงินของภาระหลักประกันของทรัพย์สินนั้นด้วย

ในกรณีที่บริษัทหรือบริษัทย่อยมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่สำคัญในการประกอบธุรกิจ เช่น สิทธิบัตร สัมปทาน ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า ให้อธิบายลักษณะสำคัญ เงื่อนไข รวมทั้งผลต่อการดำเนินธุรกิจและอายุสิทธิดังกล่าว

4.2 อธิบายนโยบายการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (เช่น ธุรกิจที่บริษัทจะลงทุน)

4.3 ในกรณีที่บริษัทประสงค์จะเปิดเผยราคาประเมินทรัพย์สิน เช่น บริษัทมีการปรับโครงสร้างการดำเนินธุรกิจ อันเป็นผลให้มีการได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งทรัพย์สิน หรือมีการตีราคาทรัพย์สินใหม่ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคา และราคาประเมิน พร้อมทั้งแนบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินราคาทรัพย์สินดังกล่าวตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

5. ข้อพิพาททางกฎหมาย

โดยสังเขปถึงข้อพิพาททางกฎหมาย ซึ่งบริษัทหรือบริษัทย่อยเป็นคู่ความหรือคู่กรณี โดยที่คดีหรือข้อพิพาทยังไม่สิ้นสุด ทั้งนี้ ให้อธิบายเฉพาะ (1) คดีที่อาจมีผลกระทบต่อสินทรัพย์ของบริษัทหรือบริษัทย่อยที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 5 ของส่วนของผู้ถือหุ้น ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด ทั้งนี้ กรณีที่ส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ให้อธิบายเฉพาะคดีที่มีจำนวนสูงกว่าร้อยละ 10 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ณ วันสิ้นปีบัญชีล่าสุด (2) คดีที่กระทบต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือบริษัทย่อยอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่สามารถประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ และ (3) คดีที่มีได้เกิดจากการประกอบธุรกิจโดยปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย โดยไม่ต้องอธิบายคดีที่เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบธุรกิจปกติ เช่น การฟ้องบังคับชำระหนี้จากลูกค้าในกรณีที่บริษัทที่ออกหลักทรัพย์เป็นสถาบันการเงิน เป็นต้น

ในการอธิบายข้อพิจารณาข้างต้น ระบุถึงศาลที่กำลังพิจารณาคดี วันเริ่มคดี คู่ความ และมูลคดี และความคืบหน้าของคดี และให้ระบุกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่เป็นคู่ความกับบริษัท

6. ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลสำคัญอื่น

6.1 ข้อมูลทั่วไป

เปิดเผยข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ เลขทะเบียนบริษัท โทรศัพท์ โทรสาร Home Page (ถ้ามี) จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัท
2. ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ โทรศัพท์ โทรสาร จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลที่บริษัทถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไปของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของนิติบุคคลนั้น

3. ชื่อ สถานที่ตั้ง โทรศัพท์ โทรสารของบุคคลอ้างอิงอื่น ๆ เช่น นายทะเบียน หลักทรัพย์ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ผู้สอบบัญชี ที่ปรึกษากฎหมาย ที่ปรึกษาหรือผู้จัดการภายใต้สัญญาการจัดการ

6.2 ข้อมูลสำคัญอื่น

ระบุข้อมูลอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หากบริษัทเห็นว่า มีข้อมูลอื่นที่จำเป็นซึ่งเป็นประโยชน์หรืออาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ หรือเพื่อความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงข้อมูลของผู้ลงทุนทุกกลุ่ม โดยบริษัทยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูลให้ถูกต้อง และไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

ส่วนที่ 2

การจัดการและการกำกับดูแลกิจการ

7. ข้อมูลหลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น

7.1 จำนวนทุนจดทะเบียนและทุนชำระแล้ว

1. บริษัทมีทุนจดทะเบียน _____ ล้านบาท เรียกชำระแล้ว _____ ล้านบาท แบ่งเป็นหุ้นสามัญ _____ หุ้น หุ้นบุริมสิทธิ _____ หุ้น (ถ้ามี) มูลค่าหุ้นละ _____ บาท กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ไปจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อื่น ให้ระบุชื่อตลาดหลักทรัพย์ที่จดทะเบียนนั้นด้วย

2. ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นประเภทอื่นที่มีสิทธิหรือเงื่อนไขแตกต่างจากหุ้นสามัญ เช่น หุ้นบุริมสิทธิ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น จำนวน มูลค่า และสิทธิและเงื่อนไขที่แตกต่างจากหุ้นสามัญ เป็นต้น

7.2 ผู้ถือหุ้น

1. รายชื่อผู้ถือหุ้นใหญ่

ระบุรายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นดังต่อไปนี้ พร้อมทั้งจำนวนหุ้นที่ถือและสัดส่วนการถือหุ้นล่าสุด ทั้งนี้ ให้นำรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ถือหุ้นที่อยู่ภายใต้ผู้มีอำนาจควบคุม เดียวกันเป็นกลุ่มเดียวกัน

1.1 กลุ่มผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก

1.2 กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่โดยพฤตินัยมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การจัดการหรือการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ (เช่น มีการส่งบุคคลเข้าเป็นกรรมการที่มีอำนาจจัดการ (authorized director) กรณีที่รายชื่อกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ปรากฏดังกล่าวข้างต้น ยังไม่แสดง

ถึงบุคคลที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง เช่น รายชื่อผู้ถือหุ้นที่แสดงไว้เป็น holding company หรือ nominee account ให้ระบุชื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลักที่เป็นผู้ถือหุ้นที่แท้จริง รวมทั้งธุรกิจหลักของบุคคลดังกล่าวด้วยเว้นแต่จะมีเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจทราบผู้ถือหุ้นที่แท้จริง

2. กรณีที่บริษัทมีการประกอบธุรกิจโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงข้อมูลผู้ถือหุ้นของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน 1.1 ด้วย

3. ข้อตกลงระหว่างผู้ถือหุ้นใหญ่ (shareholders' agreement)

กรณีในกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่มีข้อตกลงระหว่างกัน ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อ การออกและเสนอขายหลักทรัพย์หรือการบริหารงานของบริษัท โดยข้อตกลงดังกล่าวมีบริษัทร่วม ลงนามด้วยให้ระบุ พร้อมทั้งอธิบายสาระสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท

7.3 การออกหลักทรัพย์อื่น

1. กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์แปลงสภาพ เช่น ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้น หุ้นกู้แปลงสภาพ ให้อธิบายลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ เช่น ประเภท อายุ อัตราดอกเบี้ย อัตรา และราคาแปลงสภาพ จำนวนหุ้นที่ออกเพื่อรองรับการแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่เสนอขาย จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ใช้สิทธิแปลงสภาพ จำนวนและมูลค่าที่ยังไม่ได้ไถ่ถอน วันครบ กำหนดไถ่ถอน หลักประกัน และเงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิไถ่ถอนหุ้นกู้แปลง สภาพ ก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เป็นต้น

2. กรณีที่บริษัทมีหลักทรัพย์ที่เป็นตราสารหนี้ เช่น หุ้นกู้ ตัวเงินให้อธิบาย ลักษณะสำคัญของหลักทรัพย์ดังกล่าว เช่น ประเภทหุ้นกู้ หรือตัวเงิน จำนวนและมูลค่าที่ยัง ไม่ได้ไถ่ถอน วันครบกำหนดไถ่ถอน หลักประกัน เงื่อนไขอื่นที่เป็นสาระสำคัญ เช่น การให้สิทธิ ไถ่ถอนหุ้นกู้หรือตัวเงินก่อนครบกำหนด (put option และ call option) เงื่อนไขในการกู้ยืมเงิน เป็นต้น และการจัดอันดับความน่าเชื่อถือครั้งล่าสุดของหุ้นกู้หรือตัวเงิน ผู้ออกหุ้นกู้หรือตัวเงิน หรือผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ตามตราสาร แล้วแต่กรณี

กรณีบริษัทที่ออกหลักทรัพย์มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) นี้ขึ้นเนื่องจากการออกตราสารหนี้ด้วย และตราสารหนี้นั้นมีผู้ค้ำประกันการชำระ หนี้ ให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ค้ำประกันซึ่งเป็นข้อมูลที่อาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจของ ผู้ลงทุน ซึ่งรวมถึงลักษณะการประกอบธุรกิจ ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญที่แสดงถึงฐานะ การเงินและผลการดำเนินงาน อันดับความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันครั้งล่าสุด (ถ้ามี) ด้วย ทั้งนี้ หากผู้ค้ำประกันดังกล่าวเป็นบริษัทที่มีหน้าที่ยื่นแบบ 56-1 ให้อ้างอิงไปยังแบบ 56-1 ของผู้ค้ำประกัน ที่จัดไว้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานได้

7.4 นโยบายการจ่ายเงินปันผล

ระบุนโยบายการจ่ายเงินปันผลของบริษัทที่จะจ่ายให้ผู้ถือหุ้น รวมทั้งนโยบายที่บริษัทย่อยจะจ่ายเงินปันผลให้บริษัทด้วย

8. โครงสร้างการจัดการ

8.1 คณะกรรมการบริษัท

ระบุรายชื่อของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมบริษัท (ถ้ามี) และหากกรรมการรายใดเป็นกรรมการอิสระ กรรมการตรวจสอบ หรือกรรมการในชุดอื่นใดของบริษัท ให้ระบุให้ชัดเจน นอกจากนี้ให้ระบุจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าประชุมคณะกรรมการบริษัท ในปีที่ผ่านมา

ในกรณีที่บริษัทที่ประกอบกิจการ โดยการถือหุ้น ในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก ตามแนวทางข้างต้นด้วย ทั้งนี้ให้แนบข้อมูลของกรรมการและผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบ และแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับกรรมการของบริษัทย่อยตามเอกสารแนบด้วย

8.2 ผู้บริหาร

ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหารของบริษัท พร้อมทั้งแสดงแผนภาพโครงสร้างภายในบริษัท (organization chart) ในกรณีที่บริษัทที่ประกอบกิจการ โดยการถือหุ้น ในบริษัทอื่น (holding company) ให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้บริหาร รวมถึงแผนภาพโครงสร้างภายใน ของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักด้วย

ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของผู้บริหารของบริษัทและบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

8.3 เลขานุการบริษัท

ให้ระบุชื่อของเลขานุการบริษัท พร้อมทั้งแนบข้อมูลของเลขานุการบริษัทตามรายละเอียดที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

8.4 คำตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร : ให้อธิบายในประเด็นดังนี้

1. คำตอบแทนที่เป็นตัวเงิน

1.1 แสดงคำตอบแทนของกรรมการบริษัทแต่ละรายในปีที่ผ่านมาให้ระบุเฉพาะคำตอบแทนในฐานะกรรมการเท่านั้น กรณีที่กรรมการได้รับคำตอบแทนในฐานะผู้บริหารตาม 1.2 แยกระบุคำตอบแทนไว้ใน 1.2 และอธิบายลักษณะคำตอบแทน เช่น คำตอบแทน

กรรมการรายนาย ก เท่ากับ xx บาท ในปี 25xx โดยเป็นค่าตอบแทนในรูปเบี้ยประชุมและบำเหน็จ กรรมการซึ่งแปรตามผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นต้น)

ทั้งนี้ กรณีที่กรรมการอิสระของบริษัทเป็นกรรมการอิสระของบริษัทใหญ่ บริษัทย่อยหรือบริษัทย่อยลำดับเดียวกัน แสดงค่าตอบแทนที่กรรมการแต่ละรายได้รับจากบริษัท ดังกล่าวในปีที่ผ่านมาด้วย

1.2 แสดงค่าตอบแทนรวมและจำนวนรายของกรรมการบริหารและผู้บริหาร ของบริษัทในปีที่ผ่านมา และให้อธิบายลักษณะค่าตอบแทนด้วย (ในข้อนี้ คำว่า “ผู้บริหาร” ให้ หมายความว่า ผู้จัดการ ผู้บริหารที่รายแรกต่อจากผู้จัดการลงมา และผู้บริหารรายที่สี่ทุกราย โดยไม่ รวมถึงผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือการเงินหากตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายไม่ได้อยู่ในระดับเดียวกัน)

กรณีที่ค่าตอบแทนในปีที่ผ่านมาไม่สะท้อนค่าตอบแทนที่แท้จริง (เช่น มีการตั้ง ผู้บริหารใหม่จำนวนมากในปีปัจจุบัน) ให้ประมาณค่าตอบแทนดังกล่าวสำหรับปีปัจจุบันด้วย

ทั้งนี้ สำหรับบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) ให้แสดงค่าตอบแทนและจำนวนรายของกรรมการและผู้บริหารทุกคนของบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักในปีที่ผ่านมาตามแนวทางข้างต้นด้วย

2. ค่าตอบแทนอื่น (ถ้ามี)

แสดงค่าตอบแทนอื่นและอธิบายลักษณะของค่าตอบแทนนั้น เช่น โครงการ ให้สิทธิซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์แปลงสภาพแก่กรรมการและผู้บริหาร (อธิบายหลักเกณฑ์และ วิธีการจัดสรรหลักทรัพย์ดังกล่าว และสัดส่วนการได้รับหุ้นของกรรมการและผู้บริหารเมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นหรือโครงการทั้งหมด) รวมทั้งเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้

8.5 บุคลากร : แสดงจำนวนพนักงานทั้งหมด และจำนวนพนักงานในแต่ละสายงานหลัก และในกรณีที่บริษัทมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนพนักงานอย่างมีนัยสำคัญ หรือมีข้อพิพาทด้าน แรงงานที่สำคัญในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา ให้อธิบายเหตุผลและนโยบายในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ให้ แสดงผลตอบแทนรวมของพนักงานและอธิบายลักษณะผลตอบแทนนั้น (เช่น เป็นเงินเดือน โบนัส และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น) รวมทั้งอธิบายนโยบายในการพัฒนาพนักงาน

9. การกำกับดูแลกิจการ :

บริษัทอธิบายการดำเนินการหรือการปฏิบัติการเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่มี สาระสำคัญอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้ และในกรณีที่บริษัทมิได้มีการปฏิบัติตามหลักการกำกับ ดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดในเรื่องใด ให้ ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัติพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบด้วย ทั้งนี้ ในการแสดงเหตุผลประกอบดังกล่าว

บริษัทอาจเลือกใช้วิธีอ้างอิงไปยังคำอธิบายที่เกี่ยวข้องในหัวข้ออื่น หรือรายงานอื่นที่เปิดเผยมต่อประชาชนทางเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้

9.1 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ

กรณีบริษัทและบริษัทย่อยมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการให้ระบุไว้ด้วย (ถ้ามี)

9.2 คณะกรรมการชุดย่อย

1. อธิบายโครงสร้างกรรมการบริษัทว่า ประกอบด้วยคณะกรรมการชุดย่อยทั้งหมดกี่ชุด เช่น คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทนกรรมการและผู้บริหาร เป็นต้น และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกรรมการแต่ละชุด

2. ระบุรายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของบริษัท และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าวด้วย

9.3 การสรรหาและแต่งตั้งกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด

1. กรรมการอิสระ

- ให้ระบุหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกรรมการอิสระ ได้แก่ คุณสมบัติ และกระบวนการสรรหา

2. ระบุรายชื่อกรรมการตรวจสอบที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของบริษัท และประสบการณ์ในการสอบทานงบการเงินของกรรมการรายดังกล่าวด้วย

- หากในรอบระยะเวลาบัญชีที่ผ่านมา กรรมการอิสระมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพ หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการอิสระมีหรือเคยมีความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพในมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้บริษัทเปิดเผยลักษณะความสัมพันธ์ทางธุรกิจหรือการให้บริการทางวิชาชีพที่ทำให้บุคคลดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่เป็นที่ไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด เหตุผลและความจำเป็นที่ยังคงหรือแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวเป็นกรรมการอิสระ รวมทั้งความเห็นของคณะกรรมการบริษัทที่เห็นว่าการเป็นกรรมการอิสระของบุคคลดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติหน้าที่และการให้ความเห็นที่เป็นอิสระ

การสรรหากรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุด : ให้ระบุว่าวิธีการคัดเลือกบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการและผู้บริหารระดับสูงสุดผ่านคณะกรรมการสรรหา (nominating committee) หรือไม่ จำนวนกรรมการที่มาจากผู้ถือหุ้นรายใหญ่แต่ละกลุ่ม (ถ้ามี) และให้อธิบายสิทธิของผู้ลงทุนรายย่อยในการแต่งตั้งกรรมการ (ให้ระบุว่า การแต่งตั้งกรรมการใช้วิธีที่ผู้ถือหุ้นสามารถแบ่งคะแนนเสียงของตนในการเลือกตั้งกรรมการเพื่อให้ผู้ใดมากน้อยตามกฎหมายว่าด้วย

บริษัทมหาชนจำกัด (cumulative voting) หรือวิธีการแต่งตั้งกรรมการแต่ละรายต้องได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนเสียงทั้งหมดของผู้ถือหุ้นซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียง)

9.4 การกำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม

บริษัทไม่ว่าจะมีลักษณะเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลักโดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) หรือเป็นบริษัททั่วไปให้เปิดเผยข้อมูลที่มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. อธิบายว่าคณะกรรมการบริษัทมีกลไกในการกำกับดูแลที่ทำให้สามารถควบคุมดูแลการจัดการและรับผิดชอบการดำเนินงานของบริษัทย่อยและบริษัทร่วม เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุนของบริษัทอย่างไร

- มีการส่งบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนของบริษัทไปเป็นกรรมการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจควบคุม ในบริษัทดังกล่าวอย่างน้อยตามสัดส่วนการถือหุ้นหรือไม่ อย่างไร พร้อมทั้งให้อธิบายว่า บริษัทมีระเบียบปฏิบัติหรือข้อกำหนดของบริษัทที่ทำให้การส่งตัวแทนดังกล่าวจะต้องได้รับมติเห็นชอบจากที่ประชุมคณะกรรมการบริษัทหรือไม่ อย่างไร

- การกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกรรมการและผู้บริหารที่เป็นตัวแทนของบริษัทในบริษัทดังกล่าวในการควบคุมหรือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายที่สำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท

- กลไกในการกำกับดูแลที่มีผลให้การเปิดเผยข้อมูลฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน การทำรายการระหว่างบริษัทดังกล่าวกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ หรือการทำรายการสำคัญอื่นใดของบริษัทดังกล่าวให้ครบถ้วนถูกต้อง และใช้หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลและการทำรายการในลักษณะดังกล่าวข้างต้นในทำนองเดียวกับหลักเกณฑ์ของบริษัท

- การกำหนดระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมและรัดกุมเพียงพอในบริษัทย่อยที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก และกลไกอื่นในการกำกับดูแลบริษัทย่อยดังกล่าว เช่น การอนุมัติการเพิ่มทุนหรือลดทุน การเลิกบริษัทย่อย เป็นต้น

ในกรณีที่บริษัทที่ประกอบธุรกิจหลัก โดยการถือหุ้นในบริษัทอื่น (holding company) อธิบายกลไกการกำกับดูแลข้างต้น พร้อมทั้งระบุว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร ด้วย

2. เปิดเผยข้อตกลงระหว่างบริษัทกับผู้ถือหุ้นอื่นในการบริหารจัดการบริษัทย่อยและบริษัทร่วม (shareholders' agreement) (ถ้ามี) โดยให้เปิดเผยเฉพาะบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่มีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของกลุ่มบริษัทและเป็นข้อตกลงที่มีผลอย่างมีสาระสำคัญต่อการบริหารงาน

หรือมีอำนาจควบคุม หรือการแบ่งผลตอบแทนนอกเหนือจากผลตอบแทนตามสัดส่วนการถือหุ้นปกติ

9.5 การดูแลเรื่องการใช้ข้อมูลภายใน :

อธิบายว่าบริษัทมีนโยบายและวิธีการดูแลกรรมการและผู้บริหารในการนำข้อมูลภายในของบริษัทไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน รวมทั้งเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์โดยเฉพาะในช่วง 1 เดือนก่อนที่งบการเงินเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือไม่อย่างไร (เช่น การกำหนดให้กรรมการและผู้บริหารรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์ และมาตรการลงโทษหากบริษัทพบว่ามีกรรมการและผู้บริหารนำข้อมูลภายในไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เป็นต้น) เพื่อให้ผู้ลงทุนเห็นภาพว่าบริษัทมีมาตรการป้องกันการที่กรรมการและผู้บริหารใช้ประโยชน์จากข้อมูลภายในอย่างไร

9.6 ค่าตอบแทนของผู้สอบบัญชี

แสดงค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด และบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชีที่ผู้สอบบัญชีสังกัด ได้รับจากบริษัทหรือบริษัทย่อย โดยให้ระบุแยกเป็น

1. ค่าตอบแทนจากการสอบบัญชี (audit fee)
2. ค่าบริการอื่น (non-audit fee)

การเปิดเผยค่าบริการอื่นให้แสดงข้อมูลของค่าบริการอื่นที่ได้จ่ายไปแล้วในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และค่าบริการอื่นที่จะต้องจ่ายในอนาคตอันเกิดจากการตกลงที่ยังให้บริการไม่แล้วเสร็จในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา และประเภทของการให้บริการอื่น

9.7 การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในเรื่องอื่นๆ

อธิบายว่าที่ผ่านมามีบริษัทมีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนตามแนวทางที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดในเรื่องอื่นๆ นอกจากเรื่องเปิดเผยไว้ข้างต้นหรือไม่ หากมีเรื่องใดที่บริษัทมิได้มีการปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว ให้ระบุเรื่องที่ไม่ปฏิบัติตาม พร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ ทั้งนี้ ในการแสดงเหตุผลประกอบดังกล่าว บริษัทอาจเลือกใช้วิธีอ้างอิงไปยังคำอธิบายที่เกี่ยวข้องในหัวข้ออื่น หรือรายงานอื่นที่เปิดเผยต่อประชาชนทางเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้

10. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibilities : CSR)

เปิดเผยนโยบายและการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อยที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อความยั่งยืนของกิจการและสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจปกติ (in-process) ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ การประเมินความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ และสะท้อนออกมาในการดำเนินงาน เช่น

การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงาน ลูกจ้าง การแข่งขัน การปฏิบัติต่อลูกค้า ฯลฯ โดยอย่างน้อย ควรมีการดูแลติดตามให้เป็นไปตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้เปิดเผยข้อเท็จจริงกรณีของบริษัทหรือบริษัทย่อยมีการดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคมในช่วงปีที่ผ่านมา พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล ผลกระทบต่อ บริษัทหรือบริษัทย่อย การแก้ไข และแนวทางตรวจสอบป้องกันในอนาคตด้วย

ส่วนกรณีที่มีบริษัทมีการบริจาคช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่นอกเหนือจาก การดำเนินธุรกิจปกติ (after process) ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม บริษัทอาจเปิดเผย กรณีดังกล่าวไว้ โดยให้แยกจากเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินธุรกิจ ปกติของบริษัทหรือบริษัทย่อย

แนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลและจัดทำรายงาน ตามหัวข้อนี้

แนวทางเกี่ยวกับ “ความรับผิดชอบต่อสังคม”

เนื่องจากคำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” มีความหมายกว้าง การเปิดเผยข้อมูล ในหัวข้อนี้ จึงให้คำนึงถึงแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการที่จัดทำโดยตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันกำหนดหลักการไว้ดังนี้ (“หลักการ 8 ข้อ”)

1. การประกอบกิจการด้วยความเป็นธรรม
2. การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
3. การเคารพสิทธิมนุษยชน
4. การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม
5. ความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค
6. การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
7. การร่วมพัฒนาชุมชนหรือสังคม
8. การมีนวัตกรรมและเผยแพร่ นวัตกรรมซึ่งได้จากการดำเนินงานที่มี

ความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้เสีย

การเลือกเรื่องที่จะดำเนินการและนำมาเปิดเผย แต่ละบริษัทมักมีการดำเนินงาน ด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักการข้างต้นอยู่แล้ว จึงสามารถนำเรื่องที่ดำเนินการอยู่แล้วมา เปิดเผยได้

รูปแบบการเปิดเผยข้อมูล บริษัทอาจเปิดเผยหรือจัดทำรายงาน โดยมีสาระสำคัญ ตามที่กำหนดตามหัวข้อนี้ ด้วยวิธีใดดังต่อไปนี้ก็ได้

1. เปิดเผยข้อมูลภายใต้หัวข้อนี้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี หรือรายงาน ประจำปีตามแต่กรณี

2. อ้างอิงไปยังรายงานที่จัดทำแยกเล่มที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัท

3. เปิดเผยแพร่สาระสำคัญโดยรวมอยู่กับข้อมูลการดำเนินงานอื่นๆ ของบริษัท โดยอธิบายกระบวนการจัดทำรายงานไว้ในหัวข้อนี้

สาระสำคัญของข้อมูลที่เปิดเผย ให้เปิดเผยข้อมูลอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

10.1 นโยบายภาพรวม : ให้อธิบายว่าคณะกรรมการบริษัทมีนโยบายให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยเป็นไปด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ตามหลักการ 8 ข้อ อย่างไร โดยควรระบุวิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ที่นำไปสู่ความยั่งยืนไว้ด้วย

10.2 การดำเนินงานและการจัดทำรายงาน : ให้อธิบายในเรื่องดังนี้

1. กระบวนการจัดทำรายงาน เช่น อธิบายถึงการกำหนดหลักการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่บริษัทให้ความสำคัญในการดำเนินการ มาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลที่ใช่ เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทเลือกดำเนินการและการจัดทำรายงานตามมาตรฐานสากลให้ระบุชื่อองค์กรหรือมาตรฐานสากลที่ใช้ดำเนินการและการจัดทำรายงานดังกล่าวไว้ด้วย

2. การดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่บริษัทได้เปิดเผยไว้ เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบกระบวนการผลิต การปฏิบัติต่อพนักงาน ลูกจ้าง นโยบายการแข่งขัน ฯลฯ เป็นไปด้วยความเป็นธรรม การรักษาสีงแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชัน การเคารพสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร หรือในการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม การป้องกันการมีส่วนร่วมกับการคอร์รัปชัน ฯลฯ บริษัทได้ดำเนินการอย่างไร ให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าว ตั้งแต่การประเมินความเสี่ยง การกำหนดแนวปฏิบัติ การสื่อสารกับพนักงานและลูกจ้าง การตรวจสอบการปฏิบัติ เป็นต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีข้อมูลตัวชี้วัดการดำเนินการดังกล่าว บริษัทควรระบุข้อมูลไว้ด้วย

10.3 การดำเนินธุรกิจที่มีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม (ถ้ามี) : หากมีกรณีดังต่อไปนี้ เกิดขึ้นกับบริษัทหรือบริษัทย่อยในช่วงปีที่ผ่านมา ให้เปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีนั้น พร้อมทั้งอธิบายเหตุผล ผลกระทบต่อบริษัทหรือบริษัทย่อย การแก้ไข และแนวทางการตรวจสอบป้องกันในอนาคตด้วย

1. บริษัทและบริษัทย่อยถูกตรวจสอบหรืออยู่ระหว่างถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ว่าการดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อยมีการฝ่าฝืนกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับหลักการ 8 ข้อ อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ หากเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล บริษัทหรือบริษัทย่อย ตกเป็นคู่ความหรือคู่กรณี บริษัทอาจเปิดเผยโดยอ้างอิงไปยังหัวข้อข้อพิพาททางกฎหมายก็ได้

2. การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยมีส่วนหรือถูกกล่าวหาว่ามีผลกระทบด้านลบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม หรือไม่ปฏิบัติตามหลักการ 8 ข้อ โดยเฉพาะกรณีที่ปรากฏเป็นข่าวต่อสาธารณชน และเป็นกรณีที่อาจกระทบต่อการประกอบธุรกิจ ชื่อเสียง หรือความน่าเชื่อถือของบริษัทหรือบริษัทย่อย อย่างมีนัยสำคัญ

10.4 กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (after process) บริษัทอาจเปิดเผยกิจกรรมดังกล่าวของบริษัทหรือบริษัทย่อยในรอบปีที่ผ่านมาไว้ด้วยก็ได้

แนวทางปฏิบัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันบริษัทควรเปิดเผยการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันมิให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อย มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันเป็นหัวข้อแยกต่างหากจากหัวข้อความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ โดยควรเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้

นโยบาย ควรเปิดเผยมติคณะกรรมการบริษัท ในเรื่องนโยบายการดำเนินธุรกิจของบริษัทและบริษัทย่อยที่จะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน ไม่ว่าด้วยการเรียกรับ และจ่ายสินบน โดยอาจจะระบุขอบเขตการดำเนินการด้วยก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการบริษัท ไม่มีมติในเรื่องดังกล่าวหรือยังไม่ดำเนินการ ควรเสนอให้คณะกรรมการบริษัทมีมติรับทราบด้วยว่า คณะกรรมการมีหน้าที่ดูแลให้บริษัทปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยกฎหมายดังกล่าวรวมถึง กฎหมายเกี่ยวกับการห้ามจ่ายสินบน หรือ การสนับสนุนการทุจริตคอร์รัปชัน และหน้าที่ดูแลข้างต้น รวมถึงการดูแลให้มีการดำเนินการในเรื่องที่ระบุในหัวข้อ “การดำเนินการ” ด้วย โดยควรเสนอให้คณะกรรมการทบทวนการมีความเหมาะสมในการมีนโยบายข้างต้นอย่างน้อยทุกปีการดำเนินการ ควรระบุการดำเนินการของบริษัทเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในการป้องกันการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชันที่ได้ดำเนินการแล้ว ในเรื่องต่อไปนี้

1. การประเมินความเสี่ยงของธุรกิจ เพื่อระบุการดำเนินงานของบริษัทหรือบริษัทย่อย ที่มีความเสี่ยงว่าอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน
2. การกำหนดแนวปฏิบัติเพื่อควบคุม ป้องกัน และติดตามความเสี่ยงจากการคอร์รัปชัน
3. การสื่อสารและฝึกอบรมแก่พนักงานเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและแนวปฏิบัติในการต่อต้านคอร์รัปชัน
4. แนวทางในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายการต่อต้านการคอร์รัปชัน

5. การให้คณะกรรมการตรวจสอบหรือผู้สอบบัญชีที่สำนักงานให้ความเห็นชอบ สอบทานความครบถ้วนเพียงพอของกระบวนการทั้งหมด

ทั้งนี้ บริษัทอาจเปิดเผยข้อมูลข้างต้นด้วยการอ้างอิงไปยังข้อมูลหรือเอกสารที่เปิดเผยในเว็บไซต์ของบริษัทก็ได้ และหากบริษัทเข้าร่วมโครงการต่อต้านคอร์รัปชันที่กำหนดให้บริษัทต้องมีกระบวนการในทำนองเดียวกันนี้ เช่น โครงการแนวร่วมปฏิบัติของภาคเอกชนไทยในการต่อต้านทุจริต (Collective Anti-Corruption: CAC) บริษัทสามารถเปิดเผยการดำเนินการหรือความคืบหน้าด้วยการอ้างอิงการดำเนินการตามโครงการนั้น ๆ ได้

11. การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยง

11.1 ให้สรุปความเห็นของคณะกรรมการบริษัทเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของบริษัทในเรื่องดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการบริษัทใช้แบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายใน (ซึ่งรวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยง) ที่จัดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงานเพื่อประกอบการประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของบริษัทด้วย

1. ความเพียงพอและความเหมาะสมของระบบการควบคุมภายในของบริษัท และการจัดให้มีบุคลากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการติดตามควบคุมดูแลการดำเนินงานของบริษัทย่อยว่า สามารถป้องกันทรัพย์สินของบริษัทและบริษัทย่อยจากการที่กรรมการหรือผู้บริหารนำไปใช้โดยมิชอบหรือโดยไม่มีอำนาจหรือไม่

2. ให้อธิบายว่าที่ผ่านมามีบริษัทมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในเรื่องใดบ้าง ถ้ามี บริษัทได้แก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ เพราะเหตุใด

11.2 ให้ระบุความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบในกรณีที่มีความเห็นแตกต่างไปจากความเห็นของคณะกรรมการบริษัท หรือผู้สอบบัญชีมีข้อสังเกตเกี่ยวกับการควบคุมภายในประการใด ให้ระบุไว้ด้วย ทั้งนี้ ให้แนบรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบ (ไม่ว่าจะมีความเห็นเป็นเช่นใด) เป็นเอกสารแนบท้ายแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ด้วย

11.3 หัวหน้างานตรวจสอบภายในและหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท

1. ให้ระบุชื่อผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในของบริษัท และกรณีที่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานกำกับดูแลการปฏิบัติงานของบริษัท (compliance) ให้ระบุด้วย หากบริษัทใช้บริการหน่วยงานภายนอก (outsourcing) ในการทำหน้าที่ดังกล่าว ให้ระบุชื่อของกิจการหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากบริษัทให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว พร้อมทั้งชื่อบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากกิจการที่สังกัดนั้นให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ให้แนบข้อมูลของผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวโดยมีรายละเอียดตามที่ปรากฏในเอกสารแนบด้วย

2. ความเห็นของคณะกรรมการตรวจสอบว่า ได้ดูแลให้ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในมีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ การอบรม ที่เหมาะสมเพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วหรือไม่ อย่างไร

3. การแต่งตั้ง ถอดถอน และโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานตรวจสอบภายในต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตรวจสอบหรือไม่ กรณีที่ไม่ได้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบบริษัทมีแนวปฏิบัติ

12. รายการระหว่างกัน (ถ้ามี)

ให้อธิบายลักษณะของรายการระหว่างกันที่ผ่านมา และนโยบายในการทำรายการระหว่างบริษัทและบริษัทย่อยกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในอนาคต ดังนี้

1. เปิดเผยรายการระหว่างกันกับบุคคลที่อาจมีความขัดแย้งในปีที่ผ่านมา โดยให้ระบุชื่อกลุ่มบุคคลที่อาจมีความขัดแย้ง ลักษณะความสัมพันธ์ (เช่น เป็นบิดาของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ เป็นบริษัทที่ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ถือหุ้นร้อยละสามสิบ) และเปิดเผยข้อมูลรายการระหว่างกัน เช่น ลักษณะ ปริมาณเงื่อนไขของรายการระหว่างกัน อัตราดอกเบี้ย ราคาซื้อ ราคาขาย มูลค่าของรายการระหว่างกัน หรือค่าเช่าที่เกิดขึ้นจริง พร้อมทั้งแสดงราคาประเมิน หรืออัตราค่าเช่าที่ประเมินโดยบุคคลที่สาม หรือแสดงได้ว่าเป็นราคาที่เป็นธรรม ทั้งนี้ หากเป็นรายการระหว่างกันกับบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อยที่มีกรรมการผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้มีอำนาจควบคุมของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ถือหุ้นรวมกันไม่เกินร้อยละสิบจะไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นก็ได้

2. อธิบายความจำเป็นและความสมเหตุสมผลของรายการดังกล่าวว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัทแล้วหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ ถ้ามีความเห็นของกรรมการอิสระในเรื่องดังกล่าวที่แตกต่างจากมติคณะกรรมการให้เปิดเผยความเห็นนั้นด้วย

3. อธิบายนโยบายและแนวโน้มนำการทำรายการระหว่างกันในอนาคต รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อผูกพันที่บริษัทให้ไว้ในหนังสือชี้ชวน

4. ในกรณีที่มีการแสดงราคาประเมินประกอบการทำรายการระหว่างกัน ให้บริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีการประเมินราคาและราคาประเมิน พร้อมทั้งให้แนบข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินราคาดังกล่าว โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

ส่วนที่ 3

ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

13. ข้อมูลทางการเงินที่สำคัญ

ให้แสดงข้อมูลจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญที่สะท้อนถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานในธุรกิจหลักของบริษัทและบริษัทย่อย โดยอย่างน้อยต้องมีข้อมูลเปรียบเทียบ 3 ปีที่ ผ่านมา

ทั้งนี้ บริษัทอาจพิจารณาแสดงข้อมูลเปรียบเทียบย้อนหลังเพิ่มเติมได้ หากบริษัทเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน 3 ปีที่ผ่านมา ยังไม่เพียงพอที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคต และอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทได้

หมายเหตุ

การจัดทำประมาณการงบการเงินในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ ให้เป็นไปตามความสมัครใจของบริษัท และจะจัดทำเป็นระยะเวลาใดก็ได้ แต่หากประสงค์จะจัดทำและเปิดเผยบริษัทต้องจัดทำประมาณการด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้มั่นใจว่าสมมติฐานที่ใช้จัดทำประมาณการนั้นสมเหตุสมผลแล้ว โดยต้องแสดงสมมติฐานพร้อมทั้งคำอธิบายไว้อย่างชัดเจนด้วย และในการจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีในอดีตไป บริษัทต้องอธิบายว่าผลการดำเนินงานและฐานะการเงินที่เกิดขึ้นจริง แตกต่างจากประมาณการที่ทำไว้อย่างไร ทั้งนี้ หากประมาณการดังกล่าวจัดทำขึ้น โดยมีเหตุอันควรทราบอยู่แล้วว่า สมมติฐานนั้นไม่สมเหตุสมผล แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีดังกล่าวอาจเข้าข่ายอันเป็นเท็จหรือทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดในข้อเท็จจริง ซึ่งบริษัทอาจเข้าข่ายฝ่าฝืนมาตรา 238 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535

อนึ่ง หากบริษัทประสงค์จะเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวกับแนวโน้มหรือประมาณการผลการดำเนินงานของบริษัทในเชิงตัวเลขต่อนักวิเคราะห์หรือผู้ลงทุน บริษัทต้องจัดทำและแสดงประมาณการดังกล่าวไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีด้วย

14. การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis: MD&A)

ให้เปิดเผยการวิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินงานและฐานะทางการเงินในมุมมองของฝ่ายจัดการ โดยระบุสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้องด้วย อย่างน้อยในประเด็นดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ สามารถใช้กราฟหรือภาพประกอบการอธิบายตามความเหมาะสมด้วยก็ได้ และในกรณีที่บริษัทมีสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจมากกว่า 1 สาย/กลุ่ม ให้วิเคราะห์และอธิบายถึงการดำเนินการในแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจที่มีนัยสำคัญด้วย

14.1 ให้วิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะทางการเงิน การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือมีผลต่อฐานะการเงิน การดำเนินงาน หรือการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในช่วงปีที่ผ่านมา โดยให้อธิบายเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (benchmark) ที่สำคัญด้วย

- สำหรับงบการเงินในช่วง 2 ปีก่อนหน้านี้ ให้อธิบายประกอบเฉพาะกรณีที่ฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานดังกล่าวมีผลกระทบต่อฐานะการเงินหรือผลการดำเนินงานปัจจุบันของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

- เพื่อให้ผู้ลงทุนเข้าใจผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท ขอให้อธิบายอย่างน้อยเกี่ยวกับภาพรวมของการดำเนินงาน ผลกระทบจากเหตุการณ์สำคัญหรือปัจจัยสำคัญที่ผ่านมา เช่น การรวมธุรกิจหรือกิจการ การยกเลิกหรือหยุดการดำเนินธุรกิจ การได้มาหรือจำหน่ายไปซึ่งสินทรัพย์ที่มีนัยสำคัญ ผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องและแหล่งเงินทุนของบริษัท คุณภาพของสินทรัพย์ การบริหารจัดการธุรกรรมนอกงบดุล การเปลี่ยนแปลงหรือการเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่มีนัยสำคัญ ข้อสังเกตของผู้สอบบัญชีหรือความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีเงื่อนไขต่อรายการบัญชีที่เป็นสาระสำคัญ (ถ้ามี) รวมถึงผลการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้เชื่อมโยงกับข้อมูลทางการเงิน

- หากบริษัทเคยแจ้งแผนการดำเนินงานหรือประมาณการงบการเงินไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลหรือแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ให้อธิบายผลการปฏิบัติตามแผนดังกล่าวด้วย

- ในกรณีบริษัทมีการออกตราสารหนี้ ซึ่งมีข้อกำหนดให้บริษัทต้องดำรงอัตราส่วนทางการเงิน ให้บริษัทเปิดเผยว่า บริษัทสามารถดำรงอัตราส่วนดังกล่าวได้ตามข้อกำหนดหรือไม่ (แสดงข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินตามงบการเงินประจำงวดการบัญชีล่าสุดเปรียบเทียบกับอัตราส่วนที่ต้องดำรงข้างต้น) ในกรณีที่บริษัทไม่สามารถดำรงอัตราส่วนได้ตามข้อกำหนด ให้ระบุผลกระทบและการดำเนินการของบริษัท

14.2 ให้อธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่อาจมีผลต่อฐานะการเงินหรือการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญในอนาคต (forward looking) ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจ ความเปลี่ยนแปลงของภาวะตลาดหรืออุตสาหกรรม และปัจจัยภายใน เช่น นโยบายกลยุทธ์ การบริหารงานของบริษัท การเปลี่ยนแปลงข้อตกลงทางธุรกิจที่อาจกระทบต่อการดำเนินงาน รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถเข้าใจและวิเคราะห์ทิศทางทางการเงินของบริษัทในอนาคตได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีโครงการหรือการวิจัยพัฒนาที่จะกระทบต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินในอนาคตอันใกล้ (ประมาณ 1 ปี) ให้บริษัทอธิบายรายละเอียดของโครงการหรือ

การวิจัยและพัฒนาดังกล่าว เช่น ลักษณะโครงการ ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม ความคืบหน้า ผลกระทบที่อาจมีต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินด้วย

การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

การรับรองความถูกต้องของข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีนี้ให้กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันบริษัท ลงลายมือชื่อพร้อมทั้งประทับตราบริษัท (ถ้ามี) ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี พร้อมทั้งมอบอำนาจให้บุคคลใดลงนามกำกับเอกสารในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีแทนด้วย โดยให้ใช้ข้อความและรูปแบบ ดังนี้

บริษัทได้สอบทานข้อมูลในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีฉบับนี้แล้วด้วยความรอบคอบ ความระมัดระวัง บริษัทขอรับรองว่าข้อมูลดังกล่าวถูกต้องครบถ้วน ไม่เป็นเท็จไม่ทำให้ผู้อื่นสำคัญผิดหรือ ไม่ขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งในสาระสำคัญ นอกจากนี้ บริษัทขอรับรองว่า

1. งบการเงินและข้อมูลทางการเงินที่สรุปมาในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี ได้แสดงข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วนในสาระสำคัญเกี่ยวกับฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน และกระแสเงินสดของบริษัทและบริษัทย่อยแล้ว

2. บริษัทได้จัดให้มีระบบการเปิดเผยข้อมูลที่ดี เพื่อให้แน่ใจว่าบริษัทได้เปิดเผยข้อมูลในส่วนที่เป็นสาระสำคัญทั้งของบริษัทและบริษัทย่อยอย่างถูกต้องครบถ้วนแล้ว รวมทั้งควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว

3. บริษัทได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายในที่ดี และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติตามระบบดังกล่าว และบริษัทได้แจ้งข้อมูลการประเมินระบบการควบคุมภายใน ณ วันที่ ต่อผู้สอบบัญชีและกรรมการตรวจสอบของบริษัทแล้ว ซึ่งครอบคลุมถึงข้อบกพร่องและการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของระบบการควบคุมภายใน รวมทั้งการกระทำที่มีขอบที่อาจมีผลกระทบต่อการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทและบริษัทย่อย

ในการนี้ เพื่อเป็นหลักฐานว่าเอกสารทั้งหมดเป็นเอกสารชุดเดียวกันกับที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องแล้ว บริษัทได้มอบหมายให้ เป็นผู้ลงลายมือชื่อกำกับเอกสารนี้ไว้ทุกหน้าด้วย หากเอกสารใดไม่มีลายมือชื่อของ กำกับไว้ บริษัทจะถือว่าไม่ใช่ข้อมูลที่บริษัทได้รับรองความถูกต้องของข้อมูลแล้วดังกล่าวข้างต้น

	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
1.
2.
3.
	ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
ผู้รับมอบอำนาจ

ทั้งนี้ มาตรา 89/20 *** แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กำหนดให้กรรมการและผู้บริหารต้องร่วมกันรับผิดชอบบุคคลที่ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทใน ความเสียหายใด ๆ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ถือหุ้นหรือประชาชนทั่วไป โดยแสดง ข้อความที่เป็นเท็จในสาระสำคัญหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญในกรณี ของงบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทหรือรายงานอื่น ใดที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา 56 หรือมาตรา 199 โดยมีได้จำกัดความรับผิดไว้เฉพาะกรรมการและ ผู้บริหารที่ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารดังกล่าวเท่านั้น อย่างไรก็ตาม กรรมการ หรือผู้บริหารซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่าโดยตำแหน่งหน้าที่ตนไม่อาจล่วงรู้ถึงความแท้จริงของข้อมูลหรือ การขาดข้อมูลที่ควรต้องแจ้งนั้น ย่อมไม่มีความรับผิดตามมาตรา 89/20

ปิยนุช ประดับวิทย์ (2553) ได้ทำศึกษา เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ศึกษาข้อมูลระหว่างหมวดพัฒนา อสังหาริมทรัพย์และหมวดวัสดุก่อสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร อายุ การดำเนินงาน และขนาดของสำนักงานสอบบัญชี ไม่มีปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล ความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ไม่มีความแตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างกันในการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอย่างมี นัยสำคัญ

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ได้ทำการศึกษา เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน กลุ่มกิจการที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการและอื่นๆ ผลการศึกษาระดับ การเปิดเผยข้อมูลในแบบแสดงข้อมูลรายงานประจำปี (แบบ 56-1) พบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลโดย รวมอยู่ในระดับปานกลางทุกบริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับได้เกินครึ่งของรายการที่

กำหนดให้เปิดเผยและส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง การเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจมีการเปิดเผยอยู่ในระดับต่ำ ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติและอายุการดำเนินงานของบริษัท สภาพคล่องทางการเงิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างขนาดของบริษัทและอายุการดำเนินงานกับการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ ความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลสูงที่สุด แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยในระดับที่ไม่แตกต่างกันส่วนการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจมีความแตกต่างกัน

Ahmed and Courtis (1999) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงด้วยความสมัครใจในรายงานประจำปี ผลการศึกษาพบว่าขนาดของบริษัท (Size) รูปแบบการเป็นบริษัทจดทะเบียน (Listing Status) และสภาพคล่องของบริษัท (Leverage) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล แต่ไม่พบความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงระหว่างความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และประเภทผู้สอบบัญชี (Audit Firm Size)

Linsley and Shrivs (2006) ได้ทำการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอังกฤษ กลุ่ม FTSE-100 ยกเว้นกลุ่มบริษัททางการเงิน ลักษณะเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial risk) ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน (Non-Financial risk) ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการกระจายอำนาจ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ความเสี่ยงด้านความซื่อสัตย์ และความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี กับข้อมูลที่เปิดเผยแยกเป็นรายการที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินกับรายการที่ไม่สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ ข้อมูลที่เป็นข่าวดี ข้อมูลที่เป็นข่าวร้าย ข้อมูลในอดีตกับข้อมูลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ผลการศึกษาพบว่าความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ มีระดับการเปิดเผยความเสี่ยงในระดับมากที่สุด การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงกับขนาดของบริษัทพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก กล่าวคือมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่เป็นตัวเงินมีนัยสำคัญมากกว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นตัวเงิน ปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงในอดีตมีนัยสำคัญที่ไม่ต่างจากปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงในอนาคต รวมถึงปริมาณการเปิดเผยข้อมูลด้านดีและไม่ดีมีนัยสำคัญที่ไม่แตกต่างกัน บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการเปิดเผยข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสีย

จากแนวทางและผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) เพื่อแสดงให้ผู้ลงทุนสามารถศึกษาหรือติดตามข้อมูลที่สำคัญของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทจดทะเบียน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจลงทุน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะการประกอบธุรกิจ การบริหารจัดการ ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ นอกเหนือจากข้อมูลในเชิงตัวเลขที่ปรากฏในงบการเงิน ซึ่งการที่ผู้ลงทุนเข้าใจและมีข้อมูลของบริษัทอย่างเพียงพอตามความเป็นจริงจะเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้แก่บริษัท อีกทั้งยังช่วยยกระดับคุณภาพการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยและส่งผลดีต่อตลาดทุนไทยโดยรวม และเป็นแหล่งระดมทุนและตลาดทุนของผู้ลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สรุป

สำหรับเนื้อหาในบทที่ 2 นี้ เป็นการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อของการศึกษาโดยได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวม และประมวลผลด้านวิชาการ อันประกอบด้วย บทความ เอกสารวิชาการ ตำราต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงกรอบแนวความคิดของการศึกษา สมมติฐานการศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาในครั้งนี้